

MAHALLİ İDARELER GENEL SEÇİMLERİ SONRASINDA BELEDİYE İDARESİNDE YAPILMASI GEREKEN İŞ VE İŞLEMLER

M.Cemal ÖZYARDIMCI
İçişleri Bakanlığı
Mahalli İd.Gn. Md.lüğü
E.Şube Müdürü

Mehmet DÖNMEZ
MİHDER Gn. Bşk.
Bahşılı E. Bl. Bşk.

Merkezi ve Mahalli İdarelere ilişkin Temel Hükümler

Özellikle Belediye Başkan aday adaylarının ve adaylarının sık sık sordukları bazı soruları cevaplandırmak için böyle bir makaleyi hazırlamak zarureti hissettik. Vatandaşlar, kanunda gösterilen şartlara uygun olarak seçme, seçilme ve bağımsız olarak veya bir siyasi parti içinde siyasi faaliyette bulunma ve halkoylamasına katılma hakkına sahiptir.

Seçimler ve halkoylaması serbest, eşit, gizli, tek dereceli, genel oy, açık sayım ve döküm esaslarına göre, yargı yönetim ve denetimi altında yapılır. Ancak, yurt dışında bulunan Türk vatandaşlarının oy hakkını kullanabilmeleri amacıyla kanun, uygulanabilir tedbirleri belirler.

Onsekiz yaşını dolduran her Türk vatandaşı seçme ve halkoylamasına katılma haklarına sahiptir. Bu hakların kullanılması kanunla düzenlenir.

Silah altında bulunan er ve erbaşlar ile askeri öğrenciler, taksirli suçlardan hüküm giyenler hariç ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlüler oy kullanamazlar. Ceza infaz kurumları ve tutuk evlerinde oy kullanılması ve oyların sayım ve dökümünde seçim emniyeti açısından alınması gerekli tedbirler Yüksek Seçim Kurulu tarafından tespit edilir ve görevli hakim in yerinde yönetim ve denetimi altında yapılır. **(2709 s. Anayasa md. 67)**

İdare, kuruluş ve görevleriyle bir bütündür ve kanunla düzenlenir. İdarenin kuruluş ve görevleri, merkezden yönetim ve yerinden yönetim esaslarına dayanır. **(2709 s. Anayasa md.123)**

Türkiye, merkezi idare kuruluşu bakımından, coğrafya durumuna, ekonomik şartlara ve kamu hizmetlerinin gereklerine göre, illere; iller de diğer kademeli bölümlere ayrılır.

İllerin idaresi yetki genişliği esasına dayanır.

Kamu hizmetlerinin görülmesinde verim ve uyum sağlamak amacıyla, birden çok ili içine alan merkezi idare teşkilatı kurulabilir. Bu teşkilatın görev ve yetkileri kanunla düzenlenir. **(2709 s. Anayasa md. 126)**

Mahalli idareler; il, belediye veya köy halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları, gene kanunda gösterilen, seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzelkişileridir.

Mahalli idarelerin kuruluş ve görevleri ile yetkileri, yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenlenir.

Mahalli idarelerin seçimleri, 67 nci maddedeki esaslara göre beş yılda bir yapılır. Ancak, milletvekili genel veya ara seçiminden önceki veya sonraki bir yıl içinde yapılması gereken mahalli idareler organlarına veya bu organların üyelerine ilişkin genel veya ara seçimler milletvekili genel veya ara seçimleriyle birlikte yapılır. Kanun, büyük yerleşim merkezleri için özel yönetim biçimleri getirebilir.

Mahalli idarelerin seçilmiş organlarının, organlık sıfatını kazanmalarına ilişkin itirazların çözümü ve kaybetmeleri, konusundaki denetim yargı yolu ile olur. Ancak, görevleri ile ilgili bir suç sebebi ile hakkında soruşturma veya kovuşturma açılan mahalli idare organları veya bu organların üyelerini, İçişleri Bakanı, geçici bir tedbir olarak, kesin hükme kadar uzaklaştırabilir.

Merkezi idare, mahalli idareler üzerinde, mahalli hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahalli ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla, kanunda belirtilen esas ve usuller dairesinde idari vesayet yetkisine sahiptir.

Mahalli idarelerin belirli kamu hizmetlerinin görülmesi amacı ile, kendi aralarında Bakanlar Kurulunun izni ile birlik kurmaları, görevleri, yetkileri, maliye ve kolluk işleri ve merkezi idare ile karşılıklı bağ ve ilgileri kanunla düzenlenir. Bu idarelere, görevleri ile orantılı gelir kaynakları sağlanır. **(2709 s. Anayasa md. 127)**

2820 sayılı Siyasi Partiler Kanununda yer alan Seçimlere İlişkin Temel Hükümler

Siyasi partiler, Anayasa ve kanunlara uygun olarak; milletvekili ve mahalli idareler seçimleri yoluyla, tüzük ve programlarında belirlenen görüşleri doğrultusunda çalışmaları ve açık propagandaları ile milli iradenin oluşmasını sağlayarak demokratik bir Devlet ve toplum düzeni içinde ülkenin çağdaş medeniyet seviyesine ulaşması amacını güden ve ülke çapında faaliyet göstermek üzere teşkilatlanmış tüzel kişiliğe sahip kuruluşlardır. **(2820 s. Siyasi Partiler K. md. 3)**

2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun 52 nci maddesine göre, siyasi partilerin, mahalli idareler seçimleri için aday gösterebilecekleri hallerde, bu adayların nasıl seçilecekleri ve yoklamalarının nasıl yapılacağı ilgili kanundaki esaslara göre belirlenir. **(2820 s. K. md. 52)**

2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun 66 ncı maddesine göre mahalli idareler, siyasi partilere hiçbir suretle taşınır veya taşınmaz mal veya nakit veya haklar bağışlayamaz ve bu gibi mal veya hakların kullanılmasını bedelsiz olarak bırakamazlar; bağlı oldukları kanun hükümleri dışında siyasi partilere aynı hakların devrine dair tasarruflarda bulunamazlar. **(2820 s. K. md. 66)**

2972 sayılı Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun'da yer alan Mahalli İdareler Organlarının seçimlerine İlişkin Temel Hükümler

2972 sayılı Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanunun 29 uncu maddesi gereğince yapılan seçimlerin yenilenmesi hallerinde, 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun 63,64 ve 65 inci maddelerindeki yasaklar Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumunun radyo ve televizyon yayınları hakkında uygulanmaz. **(2820 s. K. Ek.5.md.)**

Mahalli idareler organlarının seçimlerine ilişkin esas ve usuller 2972 sayılı Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun'la düzenlenmiştir.

Bu amaçla:

- a) İl genel meclisi üyelerinin,
- b) Belediye başkanı ve belediye meclisi üyelerinin,
- c) Köy ve mahalle muhtarları ile ihtiyar meclisi ve heyeti üyelerinin,

Seçim sistemi, usul, dönem ve zamanlarına ait esaslarla seçim çevrelerine, aday olabilme ve seçilme ilkelere ait hükümleri kapsar. **(2972 s. K. md.1)**

Belediye meclisi üyelikleri için son genel nüfus sayımı sonuçlarına göre:

Nüfusu 10 000'e kadar olan beldelerde	9
Nüfusu 10 001'den 20 000'e kadar olan beldelerde	11
Nüfusu 20 001'den 50 000'e kadar olan beldelerde	15
Nüfusu 50 001'den 100 000'e kadar olan beldelerde	25
Nüfusu 100 001'den 250 000'e kadar olan beldelerde	31
Nüfusu 250 001'den 500 000'e kadar olan beldelerde	37
Nüfusu 500 001'den 1 000 000'a kadar olan beldelerde	45
Nüfusu 1 000 000'dan fazla olan beldelerde	55

Asıl ve aynı sayıda yedek üyelik hesaplanır. **(2972 s. K. md.5)**

Mahalli İdareler seçimleri beş yılda bir yapılır. Her seçim döneminin beşinci yılındaki 1 Ocak günü seçimin başlangıç tarihidir, Aynı yılın Mart ayının son Pazar günü oy verme günüdür. **(2972 s. K. md.8)**

2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanununun 11 inci maddesinde belirtilen sakıncaları taşımamak şartıyla, yirmibeş yaşını dolduran her Türk vatandaşı belediye başkanlığına, il genel meclisi ve belediye meclisi üyeliğine seçilebilir. **(2972 s. K. md. 9)**

2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanunu

Madde 11 – Aşağıda yazılı olanlar milletvekili seçilemezler:

- a) İlkokul mezunu olmayanlar,
- b) Kısıtlılar,
- c) Yükümlü olduğu askerlik hizmetini yapmamış olanlar,
- d) Kamu hizmetinden yasaklılar,

e) Taksirli suçlar hariç, toplam bir yıl veya daha fazla hapis veya süresi ne olursa olsun ağır hapis cezasına hüküm giymiş olanlar,

f) Affa uğramış olsalar bile;

1. **(Değişik: 2/1/2003-4778/15 md.)** Basit ve nitelikli zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, dolanlı iflas gibi yüz kızartıcı suçlar ile istimal ve istihlak kaçakçılığı dışında kalan kaçakçılık suçları, resmî ihale ve alım satımlara fesat karıştırma veya Devlet sırlarını açığa vurma suçlarından biriyle mahkûm olanlar,

2. Türk Ceza Kanununun İkinci Kitabının, birinci babında yazılı suçlardan veya bu suçların işlenmesini aleni olarak tahrik etme suçundan mahkum olanlar,

3. **(Değişik: 2/1/2003-4778/15 md.)** Terör eylemlerinden mahkûm olanlar,

4. Türk Ceza Kanununun 536 ncı maddesinin birinci, ikinci ve üçüncü fıkralarında yazılı eylemlerle aynı Kanunun 537 nci maddesinin birinci, ikinci, üçüncü, dördüncü ve beşinci fıkralarında yazılı eylemleri siyasi ve ideolojik amaçlarla işlemekten mahkum olanlar.

Mahalli İdareler seçimlerinde aday tespiti 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanununun 37 nci maddesindeki hükümlere göre yapılır. **(2972 s. K. md. 10)**

Milletvekilleri, belediye başkanları, il genel meclisi ve belediye meclisi üyeleri ile muhtarlar mahalli idareler seçimlerinde adaylıklarını koyabilmek veya aday gösterilebilmek için görevlerinden istifa etmek zorunda değildirler. Milletvekilliği, belediye başkanlığı, il genel meclisi ve belediye meclisi üyeliği ile muhtarlık bir şahıs uhdesinde birleşemez. Bu görevlerin birisinde bulunanlardan bir diğerine seçilenler, seçim sonuçlarının kendilerine tebliğ edildiği tarihten itibaren 15 gün içinde tercih haklarını kullanırlar. Bu süre içinde tercih haklarını kullanmayanlar seçildikleri yeni görevi reddetmiş sayılırlar. **(2972 s. K. md. 17)**

Anayasa ve Kanunlarda yazılı şartlara uygun olarak, seçilme yeterliğine sahip olan her vatandaş, bir siyasi parti listesinden veya bağımsız olarak, il genel meclisi üyeliğine, belediye başkanlığına veya belediye meclisi üyeliğine adaylığını koyabilir

Sandık kurullarınca gönderilen belediye başkanı seçimlerine ilişkin tutanaklar ilçe seçim kurulu tarafından birleştirilerek en çok oy alan aday, başkanlığa seçilmiş olur.

Büyükşehir belediye başkanı seçimlerine ilişkin ilçe birleştirme tutanakları ilçelerden il seçim kuruluna gönderilir. İl seçim kurulu tarafından bu tutanaklar birleştirilerek en çok oy alan aday, büyükşehir belediye başkanlığına seçilmiş olur. **(2972 s. K. md.22)**

İl genel meclisi ve belediye meclisi üyeliklerine seçilenlerin tespitine ilişkin hususlar anılan kanunun 23 üncü maddesinde ayrıntıları ile açıklanmış bulunmaktadır.

Yüksek Seçim Kurulu, ilçe seçim kurulları tarafından yollanan belgelere dayanarak, seçimin genel sonucunu ilan eder. **(2972 s. K. md.26)**

Devlet İstatistik Enstitüsü, ilçe seçim kurulları tarafından kendilerine verilecek belgelere dayanarak seçim çevreleri itibariyle sandık tutanaklarından mevcut bilgiyi, en geç seçimi takip eden yıl içinde yayımlar. **(2972 s. K. md.27)**

Belediye Başkanı aday olanlar başkan olduktan sonra ne yapamazlar:

5393 sayılı Belediye Kanununun 28 inci maddesi gereği belediye ve bağlı kuruluşlarına karşı doğrudan doğruya veya dolaylı taahhütte bulunamazlar, komisyonculuk yapamazlar, temsilcilik yapamazlar. Ayrıca mimar veya mühendisler kendi belediye hudutlarında proje ve fenni mesullük yapamazlar. Kendi belediyesine karşı bir taahhütte bulunmamak üzere her türlü ticareti yapabilirler. Ancak, belediye başkanları kendi meslek dallarına ait meslek Kanunundan dolayı yapamayacakları işler ise;

a) 1131 sayılı Avukatlık Kanununa göre Avukatlık mesleğini başkanlık süresince dondurması gerekir.

b) 1512 sayılı Noterlik Kanununa göre Noterlik mesleğini başkanlık süresince dondurması gerekir.

c) 3568 sayılı Mali Müşavirlik Kanununa göre Mali Müşavirlik mesleğini başkanlık süresince dondurması gerekir

Seçim Sonrasında Yapılması Gereken İşlemler

Seçim Kanununa göre her ne kadar 30 Mart 2014 te seçim yapılsa bile 1 Nisan 2014 Salı günü saat 14.00'e kadar seçim kurulu mazbataları düzenleyip veremez. Hele hele itiraz olursa 03.04.2014 Perşembe saat 14.00'e kadar mazbata teslimi kalabilir. Mazbatayı alan belediye başkanı makama gelir ve mevcut başkandan bir tutanakla riyaset mührünü de teslim alır. Kaymakamlık, Bankalar ve resmi dairelere yazı ile göreve başladığını bildirir. Tebrikleri kabul etmeye başlar.

Başkanlık Divanı Oluşturulması

Belediye meclisi, seçim sonuçlarının ilânını takip eden beşinci gün yani Cumartesi günü (Resmî tatil de olsa) belediye başkanının başkanlığında kendiliğinden toplanır. Şayet belediye başkanı yoksa (ölüm veya ilçe seçim il seçim itirazlar sürüyorsa yani ortada mazbata almış bir belediye başkanı yoksa) Meclis, meclis üyeleri arasından en yaşlı meclis üyesi başkanlığında toplanır ve bu toplantıda, üyeleri arasından, gizli oyla meclis birinci ve ikinci başkan vekili ile en az iki kâtip üyeyi ilk iki yıl için görev yapmak üzere seçer. İlk iki yıldan sonra seçilecek başkanlık divanı yapılacak ilk mahallî idareler seçimlerine kadar görev yapar.

Başkanlık divanı seçimi üç gün içinde tamamlanır.

Meclise belediye başkanı, katılamaması durumunda meclis birinci başkan vekili, onun da katılamaması durumunda ikinci başkan vekili başkanlık eder. Ancak yıllık faaliyet raporunun görüşüldüğü meclis toplantısı meclis başkan vekilinin başkanlığında yapılır.

Başkanlık divanında boşalma olması durumunda kalan süreyi tamamlamak üzere yenisi seçilir.

Meclis başkanı, meclis çalışmalarında düzeni sağlamakla yükümlüdür.

Meclisin çalışması ve katılıma ilişkin esas ve usûller İçişleri Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir. **(5393 s. K. md. 19)**

İhtisas Komisyonları Oluşturulması

Belediye meclisi, üyeleri arasından en az üç en fazla beş kişiden oluşan ihtisas komisyonları kurabilir. Komisyonların bir yılı geçmemek üzere ne kadar süre için kurulacağı aynı meclis kararında belirtilir.

İhtisas komisyonları, her siyasî parti grubunun ve bağımsız üyelerin meclisteki üye sayısının meclis üye tam sayısına oranlanması suretiyle oluşturulur. İl ve ilçe belediyeleri ile nüfusu 10.000'in üzerindeki belediyelerde plân ve bütçe ile imar komisyonlarının kurulması zorunludur.

Meclis toplantısını müteakip imar komisyonu en fazla on iş günü, diğer komisyonlar ise beş iş günü içinde kendilerine havale edilen işleri sonuçlandırır. Komisyonlar kendilerine havale edilen işlerle ilgili raporlarını bu sürenin sonunda meclise sunmadıkları takdirde, konu meclis başkanı tarafından doğrudan gündeme alınır.

İhtisas komisyonlarının görev alanına giren işler bu komisyonlarda görüşüldükten sonra belediye meclisinde karara bağlanır.

Mahalle muhtarları ve ildeki kamu kuruluşlarının amirleri ile ildeki kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, üniversiteler, sendikalar ve gündemdeki konularla ilgili sivil toplum örgütlerinin temsilcileri, oy hakkı olmaksızın kendi görev ve faaliyet alanlarına giren konuların görüşüldüğü ihtisas komisyonu toplantılarına katılabilir ve görüş bildirebilir.

Komisyon çalışmalarında uzman kişilerden yararlanılabilir.

Komisyon raporları alenîdir, çeşitli yollarla halka duyurulur ve isteyenlere meclis tarafından maliyetlerini aşmamak üzere belirlenecek bedel karşılığında verilir. **(5393 s. K. md. 24)**

Denetim Komisyonu Oluşturulması

İl ve ilçe belediyeleri ile nüfusu 10.000'in üzerindeki belediyelerde, belediye meclisi, her ocak ayı toplantısında belediyenin bir önceki yıl gelir ve giderleri ile bunlara ilişkin hesap kayıt ve işlemlerinin denetimi için kendi üyeleri arasından gizli oyla ve üye sayısı üçten az beşten çok olmamak üzere bir denetim komisyonu oluşturur. Komisyon, her siyasî parti grubunun ve bağımsız üyelerin meclisteki üye sayısının meclis üye tam sayısına oranlanması suretiyle oluşur.

Komisyon, belediye başkanı tarafından belediye binası içinde belirlenen yerde çalışır ve çalışmalarında kamu personelinden ve gerektiğinde diğer uzman kişilerden yararlanabilir.

Denetim komisyonu toplantılarına, belediye ve bağlı kuruluşları dışındaki kamu kurum ve kuruluşlarından görevlendirilenlere (1.000); kamu personeli dışındaki diğer uzman kişilere büyükşehir belediyelerinde (3.000), diğer belediyelerde (2.000) gösterge rakamının Devlet memurlarına uygulanan aylık katsayıyla çarpımı sonucu bulunacak miktarı geçmemek üzere, belediye meclisince belirlenecek miktarda günlük ödeme yapılır. Denetim komisyonunun emrinde görevlendirilecek kişi ve gün sayısı belediye meclisince belirlenir. Uzman kişilerde aranacak nitelikler belediye meclisinin çalışmasına dair yönetmelikte düzenlenir.

Komisyon belediye birimleri ve bağlı kuruluşlarından her türlü bilgi ve belgeyi isteyebilir. Bu istekler gecikmeksizin yerine getirilir.

Komisyon, çalışmasını kırkbeş işgünü içinde tamamlar ve buna ilişkin raporunu mart ayının sonuna kadar meclis başkanlığına sunar.

Konusu suç teşkil eden hususlarla ilgili olarak meclis başkanlığı tarafından yetkili mercilere suç duyurusunda bulunulur. **(5393 s. K. md. 25)**

Meclis Başkanı ve Üyelerine Verilecek Huzur ve İzin Hakkı

Meclis başkan ve üyelerine, meclis ve komisyon toplantılarına katıldıkları her gün için, 39 uncu madde uyarınca belediye başkanına ödenmekte olan aylık brüt ödeneğin günlük tutarının üçte birini geçmemek üzere meclis tarafından belirlenecek miktarda huzur hakkı ödenir. Huzur hakkı ödenecek gün sayısı, 20, 24 ve 25 inci maddelerde belirtilen toplantı günü sayısından fazla olamaz ve meclis üyelerine aynı gün için birden fazla huzur hakkı ödenemez.

Meclis üyeleri hastalıkları süresince izinli sayılır. Ayrıca mazeretleri durumunda, bir yıl içindeki toplantı süresinin yarısını aşmamak şartıyla istekleri üzerine meclis tarafından izin verilebilir. **(5393 s. K. md. 32)**

Belediye Encümeni Oluşturulması

Yine yapılan ilk meclis toplantısında Belediye encümeni aşağıdaki kriterlere göre seçilir.

a) İl belediyelerinde ve nüfusu 100.000'in üzerindeki belediyelerde, belediye meclisinin her yıl kendi üyeleri arasından bir yıl için gizli oyla seçeceği üç üye, malî hizmetler birim amiri ve belediye başkanının birim amirleri arasından bir yıl için seçeceği iki üye olmak üzere yedi kişiden,

b) Diğer belediyelerde, belediye meclisinin her yıl kendi üyeleri arasından bir yıl için gizli oyla seçeceği iki üye, malî hizmetler birim amiri ve belediye başkanının birim amirleri arasından bir yıl için seçeceği bir üye olmak üzere beş kişiden,

Oluşur.

Belediye başkanının katılmadığı toplantılarda, belediye başkanının görevlendireceği başkan yardımcısı veya encümen üyesi, encümene başkanlık eder.

Encümen toplantılarına gündemdeki konularla ilgili olarak ilgili birim amirleri, belediye başkanı tarafından oy hakkı olmaksızın görüşleri alınmak üzere çağrılabilir. **(5393 s. K. md. 33)**

Encümen üyelerine verilecek ödenek

Belediye encümeni başkan ve üyelerine, nüfusu 10.000'e kadar olan belediyelerde (3.500), nüfusu 10.001-50.000'e kadar olan belediyelerde (4.500), 50.001-200.000'e kadar olan belediyelerde (6.000) ve 200.001'in üzerinde olan belediyelerde ise (7.500) gösterge rakamının Devlet memurları için belirlenen aylık katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarda aylık brüt ödenek verilir. Encümenin memur üyelerine bu tutarların yarısı ödenir. **(5393 s. K. md. 36)**

Belediye başkanının özlük hakları

Belediye başkanına nüfusu;

a) 10.000'e kadar olan beldelerde	70.000
b) 10.001'den 50.000'e kadar olan beldelerde	80.000
c) 50.001'den 100.000'e kadar olan beldelerde	100.000
d) 100.001'den 250.000'e kadar olan beldelerde	115.000
e) 250.001'den 500.000'e kadar olan beldelerde	135.000
f) 500.001'den 1.000.000'a kadar olan beldelerde	155.000
g) 1.000.001'den 2.000.000'a kadar olan beldelerde	190.000
h) 2.000.001'den fazla olan beldelerde	230.000

Gösterge rakamının Devlet memurları için belirlenen aylık katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarda aylık brüt ödenek ödenir. Nüfusu 50.001'den az olan il merkezi beldelerde bu ödeneğin hesaplanmasında (c) bendinde belirtilen gösterge rakamı esas alınır.

Belediye başkanının görevli, izinli ve hasta bulunduğu sürelerde ödeneği kesilmez.

Belediye başkanlığı yapmış olanların, personel kanunlarına tâbi bir kadroya atanmaları hâlinde belediye başkanlığında geçen süreleri memuriyette geçmiş sayılır.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu uyarınca Devlet memurları ile bakmakla yükümlü buldukları için uygulanan sosyal hak ve yardımlar, aynı esas ve usûllere göre belediye başkanları ile bakmakla yükümlü buldukları için de uygulanır. **(5393 s. K. md. 39)**

Başkan vekili

Belediye başkanı izin, hastalık veya başka bir sebeple görev başında bulunmadığı hâllerde, bu süre içinde kendisine vekâlet etmek üzere, belediye meclisi üyeleri arasından birini başkan vekili olarak görevlendirir.

Başkan vekili, başkanın yetkilerine sahiptir.

Başkan vekiline, görev süresince başkana ödenen aylık brüt ödeneğin gün hesabı üzerinden ödenek verilir. **(5393 s. K. md. 40)**

Stratejik plân ve performans programı

Belediye başkanı, mahallî idareler genel seçimlerinden itibaren altı ay içinde; kalkınma plânı ve programı ile varsa bölge plânına uygun olarak stratejik plân ve ilgili olduğu yıl başından önce de yıllık performans programı hazırlayıp belediye meclisine sunar.

Stratejik plân, varsa üniversiteler ve meslek odaları ile konuyla ilgili sivil toplum örgütlerinin görüşleri alınarak hazırlanır ve belediye meclisi tarafından kabul edildikten sonra yürürlüğe girer.

Nüfusu 50.000'in altında olan belediyelerde stratejik plân yapılması zorunlu değildir.

Stratejik plân ve performans programı bütçenin hazırlanmasına esas teşkil eder ve belediye meclisinde bütçeden önce görüşülerek kabul edilir. **(5393 s. K. md. 41)**

Faaliyet raporu

Belediye başkanı, 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununun 41 inci maddesinin dördüncü fıkrasında belirtilen biçimde; stratejik plân ve performans programına göre yürütülen faaliyetleri, belirlenmiş performans ölçütlerine göre hedef ve gerçekleşme durumu ile meydana gelen sapmaların nedenlerini ve belediye borçlarının durumunu açıklayan faaliyet raporunu hazırlar. Faaliyet raporunda, bağlı kuruluş ve işletmeler ile belediye ortaklıklarına ilişkin söz konusu bilgi ve değerlendirmelere de yer verilir.

Faaliyet raporu nisan ayı toplantısında belediye başkanı tarafından meclise sunulur. Raporun bir örneği İçişleri Bakanlığına gönderilir ve kamuoyuna da açıklanır. **(5393 s. K. md. 56)**

3628 sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanunu Uyarınca Mal Bildiriminde Bulunulması

Bu Kanunun amacı, rüşvet ve yolsuzluklarla mücadele cümlesinden olarak; bu Kanunda sayılanların mal bildiriminde bulunmalarını, bildirimlerin yenilenmesini, mal edilmelerin denetimiyle, haksız mal edinme veya gerçeğe aykırı bildirimde bulunma halinde uygulanacak hükümleri, bu Kanunda belirlenen suçlarla bazı suçlardan dolayı kamu görevlileri ve suç ortakları hakkında takip ve muhakeme usulünü düzenlemektir. **(3628 s. K. md. 1)**

Her tür seçimle iş başına gelen kamu görevlileri ve dışardan atanan Bakanlar Kurulu üyeleri, (Muhtarlar ve ihtiyar heyeti üyeleri hariç) Mal bildiriminde bulunmak zorundadırlar. **(3628 s. K. md. 2)**

Mal Bildirimlerinin; seçimle gelinen görevlerde seçimin kesinleşmesi tarihini izleyen iki ay içinde, mal varlığında önemli bir değişiklik olduğunda bir ay içinde, görevin sona ermesi halinde, ayrılma tarihini izleyen bir ay içinde, verilmesi zorunludur. **(3628 s. K. md. 6)**

Bu Kanun kapsamındaki görevlere devam edenler, sonu (0) ve (5) ile biten yılların en geç şubat ayı sonuna kadar bildirimlerini yenilerler.Yeni bildirimler yetkili merci tarafından daha önceki bildirimler ile karşılaştırılırlar. **(3628 s. K. md. 7)**

Bildirimler, İl Genel Meclisi Üyeleri Valiler'e, Belediye Meclis Üyeleri Belediye Başkanları'na, Belediye Başkanları ise İçişleri Bakanlığına verilir. **(3628 s. K. md. 8)**

Bildirimlerin gizliliği

Mal bildirimleri, özel kanunlardaki hükümler saklı kalmak kaydıyla bildirimde bulunanın özel dosyasında saklanır. Bildirimlerin içeriği hakkında, 20 nci madde hükmü dışında hiçbir şekilde açıklama yapılamaz ve bilgi verilemez. Ayrıca mal bildirimlerindeki bilgiler ve kayıtlar esas alınarak içeriği hakkında yayında bulunulamaz.

Ancak, Kamu Görevlileri Etik Kurulu mal bildirimlerini gerektiğinde inceleme yetkisine sahiptir. Mal bildirimlerindeki bilgilerin doğruluğunun kontrolü amacıyla ilgili kişi ve kuruluşlar (bankalar ve özel finans kurumları dahil) talep edilen bilgileri en geç otuz gün içinde Kurula vermekle yükümlüdürler. **(3628 s. K. md. 9)**

Belediye Seçimleri Sonrasında Belediye Yönetimi Tarafından Yürütülecek İşlemler

Yukarıda aktarılan mevzuat hükümlerinin birlikte değerlendirilmesi ile, Belediye seçimlerinin nihayetinde belediye başkanının İl/ilçe Seçim Kurulu Başkanlığı tarafından mazbatasını aldıktan sonra sırasıyla yapılması gereken iş ve işlemleri irdelemeye çalışalım;

1. Seçilen Belediye Başkanı'nın Mazbatasını Alması

30 Mart 2014 tarihinde yapılacak mahalli idareler genel seçimleri sonrasında ilk defa belediye başkanı olarak seçilen kişi mazbatasını 31 Mart 2014 tarihinde saat 14.00 ten sonra İl/İlçe Seçim kurulu başkanından teslim alır.

2. Devir Teslim Töreni

Görevi kendisinden devralınacak olan belediye başkanı ile irtibat kurulmak suretiyle devir teslim saati kararlaştırılacak ve devir teslim töreni yapılacaktır. Devir teslim törenine basın mensuplarının ve hemşehrilerin yüksek katılımının sağlanması demokratik teamüllerdendir.

3. Mülki Amire Göreve Başladığına Dair Hususun Yazı ile Bildirilmesi

İlk defa belediye başkanı seçilen kişi, mazbatasının fotokopisinin de eklendiği bir yazı ile Mülki İdare Amirliğine Kaymakamlık/Valilik göreve fiilen başladığını bildirir.

4. Bankalara Belediye Başkanı'nın İmza Sirküsünün Gönderilmesi

Belediyenin her türlü hesaplarının bulunduğu bankalara belediye başkanının imza sirküsü gönderilir.

5. Brifing Alınması

Belediye Başkanı, birim Başkanları, Müdür, Amirleri'nden idari ve mali hususlarda belediyenin faaliyetleri hakkında kendisine sözlü ve yazılı bir şekilde brifing verilmesini ister. Kendisine sunulan brifing içeriğinde tutarsızlık veya mevzuata aykırılık tespit edilmesi halinde, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu çerçevesinde bizzat talimatı doğrultusunda, İç denetçiler vasıtasıyla inceleme ve gerektiğinde soruşturma yapılmasına karar verebilir.

6. Belediyenin Parasal Değerleri ile Taşınır ve Taşınmazla ilgili Envanterlerinin İstenilmesi

Belediye başkanı, göreve başladığı gün itibariyle bankalardan hesap bakiyesi istenilmek suretiyle bankada mevcut nakit durumunun belgelendirilmesini ister. Diğer taraftan mali hizmetler biriminden belediyenin taşınır ve taşınmaz mal kayıtlarıyla ilgili dökümanı ister. Kayıt dışı olanların kayda alınmasını kayıtlı olanların da mevzuata uygun olarak muhafaza edilip edilmediğini tahkik ettirir.

7. Belediye Meclisinin İlk Toplantısını Yapması

Seçim sonuçlarının İlan gününü (31 Mart 2014) müteakip beşinci günü yani 5 Nisan Cumartesi günü, Cumartesi ve Pazar günlerinin tatil olması göz önüne alındığında 07 Nisan Pazartesi günü belediye meclisinin 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 19 uncu maddesi uyarınca kendiliğinden toplanması gerekmektedir.

Nitekim Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliğinin 5 nci maddesinde aynen; *"...Meclis, mahalli idareler seçim sonuçlarının ilânını takip eden beşinci gün belediye başkanının başkanlığında kendiliğinden toplanır. Başkan tarafından meclisin en genç iki üyesi geçici kâtip olarak davet olunur. Başkanlıkça yoklama yapılarak salt çoğunluğun mevcut olduğu tespit edildikten sonra meclis, birinci ve ikinci başkan vekillerini, en az iki kâtip üyeyi seçer. Kâtip üyeler seçildikten sonra en genç iki üye yerlerini seçilmiş kâtip üyelere bırakırlar.*

Ayrıca, bu toplantıda encümen üye seçimi, il ve ilçe belediyeleri ile nüfusu 10.000 in üzerindeki belediyelerde plân ve bütçe komisyonuna, imar ve bayındırlık komisyonuna ve diğer komisyonlara gerekirse üye seçimi yapılır." denilmek suretiyle uygulamaya açıklık getirilmiştir.

8. Belediye Meclisinin İlk Toplantısında Yapılacak İşlerle Uyulacak Usul ve Esaslar

a) Belediye başkanı 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 38 inci maddesine göre belediye meclisine ve belediye encümenine başkanlık etmek belediye başkanının görevlerindedir. Bu durumda belediye başkanı belediye meclisi başkanı sıfatıyla belediye meclisine başkanlık edecektir. Belediye Meclisi üyeleri arasından en genç olan iki meclis üyesi geçici katip olarak belediye başkanının sağında bir solunda olmak üzere divandaki yerlerini alırlar.

b) Belediye meclisleri salt çoğunlukla toplanır ve kararlar toplantıya katılanların çoğunluğu ile alınır. Bu durumda, belediye meclis toplantısına başlanmadan önce yoklama yapılmak suretiyle salt çoğunluğun bulunup bulunmadığı tespit edilir.

c) Belediye meclisleri belediye başkanı tarafından hazırlanan gündem maddelerini görüşmek üzere toplanır. Gündemde olmayan konular görüşülmez ancak belediye meclisi kararı ile gündem dışı konuların görüşülmesi de imkan dahilindedir. Bu bağlamda gündemdeki konuların görüşülmesine başlanır. Mahalli İdareler Genel Seçimleri sonrasında yapılacak ilk meclis toplantısı olması nedeniyle açılış (saygı duruşu-istiklal marşı) nın gündemin ilk maddesine alınmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.

d) 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 19 uncu maddesine uygun olarak, gündeme alınması gereken konular arasında belediye meclisi kendi üyeleri arasından gizli oyla;

Meclis birinci ve ikinci başkan vekili ile en az 2 adet katip üye seçimi yapar. Seçilen katip üyeler divanda geçici olarak yerlerini alan genç katip üyelere görevi devralırlar.

e) 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 18 inci maddesine göre, meclis başkanlık divanını ve encümen üyeleri ile ihtisas komisyonları üyelerini seçmek belediye meclisinin görevlerindedir. Belediye Meclisinin ilk toplantısında anılan kanunun 33 üncü maddesine uygun olarak bir yıllık süre için, belediye meclis üyeleri arasından gizli oylama ile (İl belediyesi ve nüfusu 100.000'in üstünde olan belediyede) 3 (üç) adet encümen üyesi, diğer belediyelerde ise 2 (iki) adet encümen üyesi seçimi yapılacaktır.

f) 5393 sayılı Belediye Kanununun "İhtisas Komisyonları" başlıklı 24 üncü maddesinde; belediye meclisinin, üyeleri arasından en az üç, en fazla beş kişiden oluşan ihtisas komisyonları kurabileceği, komisyonların bir yılı geçmemek üzere ne kadar süre için kurulacağını aynı meclis kararında belirtileceği, ihtisas komisyonlarının, her siyasi parti grubunun ve bağımsız üyelerin meclisteki üye sayısının meclis üye tam sayısına oranlanması suretiyle

oluşturulacağı, il ve ilçe belediyeleri ile nüfusu 10.000'in üzerindeki belediyelerde plan ve bütçe ile imar komisyonlarının kurulmasının zorunlu olduğu hususu ile birlikte, Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliğinin "ihtisas komisyonlarının oluşumu" başlıklı 21 inci maddesinde; meclisin, görev süresi bir yılı geçmemek üzere, nisbi çoğunlukla en az üç, en çok beş üyeden oluşan ihtisas komisyonları kurabileceği, ihtisas komisyonlarının, her siyasi parti grubunun ve bağımsız üyelerin meclisteki üye sayısının meclis üye tam sayısına oranlanması suretiyle oluşturulacağı, ihtisas komisyonlarına siyasi parti gruplarının aday gösterebileceği gibi, üyelerin de o partiden aday olabileceği, birden fazla komisyonda görev almanın mümkün olduğu hususları dikkate alınarak belediye meclis üyeleri arasından il ve ilçe belediyesi ile nüfusu 10.000 in üstünde olan belediyelerde kurulması zorunlu olan Plan ve bütçe Komisyonu ile İmar ve Bayındırlık Komisyonu ve diğer ihtisas komisyonu seçimi yapılır.

g) 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 56 ncı maddesi uyarınca; Belediye Başkanı, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 41 inci maddesinin dördüncü fıkrasında belirtilen biçimde; stratejik plân ve performans programına göre yürütülen faaliyetleri, belirlenmiş performans ölçütlerine göre hedef ve gerçekleştirme durumu ile meydana gelen sapmaların nedenlerini ve belediye borçlarının durumunu açıklayan faaliyet raporunu hazırlar. Faaliyet raporunda, bağlı kuruluş ve işletmeler ile belediye ortaklıklarına ilişkin söz konusu bilgi ve değerlendirmelere de yer verilir.

Bu bağlamda, Belediye Meclisinin aynı zamanda ilk toplantısına denk gelen Nisan ayı toplantısında Belediye Faaliyet raporu belediye başkanı tarafından meclise sunulurken raporun bir örneği İçişleri Bakanlığına gönderilip ayrıca kamuoyuna açıklanacaktır.

9. Mal Bildirimi Verilmesi

3628 sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanunu uyarınca, Belediye Başkanları göreve başladıktan sonra 1 (bir) ay içerisinde Mal Bildirimlerine ilişkin formu doldurmak suretiyle Valilik aracılığıyla İçişleri Bakanlığına göndereceklerdir.

10. Stratejik Plan ve Yıllık Programın Yapılması

Öncelikle belirtmek gerekirse, Nüfusu 50.000'in altında olan belediyelerde stratejik plân yapılması zorunlu değildir. Belediye başkanı, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 41 inci maddesi uyarınca, mahallî idareler genel seçimlerinden itibaren altı ay içinde; kalkınma plânı ve programı ile varsa bölge plânına uygun olarak stratejik plân ve ilgili olduğu yıl başından önce de yıllık performans programı hazırlayıp belediye meclisine sunar.

Stratejik plân, varsa üniversiteler ve meslek odaları ile konuyla ilgili sivil toplum örgütlerinin görüşleri alınarak hazırlanır ve belediye meclisi tarafından kabul edildikten sonra yürürlüğe girer.

11. Belediye Başkanlarının SGK ile İlişkilendirilmesi

Belediye başkanları emekli olmaları halinde ilgili buldukları SGK kurumlarından aylıklarını almaya devam ederler. Emekli değilse SGK ile ilişkilendirilmek istemeleri halinde ise SGK Emekli Sandığı Genel Müdürlüğü ile yazışma yapmak suretiyle anılan kurumla ilişkilendirilmesini talep edebilmektedirler. Bu durumda anılan kurumca sandıkla ilişkileri kurulurken gerekli işlemler tesis edilir. İleride herhangi bir hak kaybı yaşamamaları ve emekliliklerinde bir gecikme yaşamamaları bakımından SGK güvencesi bulunmayan başkanların SGK ile ilişkilendirilmesinin yararlı olacağı değerlendirilmektedir.

Mahalli İdarelere Hizmet Derneği olarak seçimle işbaşına gelecek mahalli idare organlarımıza ve her kademede çalışanlarına her zaman ve her türlü mevzuat desteği vereceğimizi ayrıca belirtmek isteriz.

12. Büyükşehir Meclisinin Oluşması

Büyükşehir Meclis Üyeleri ayrıca seçilmez. Büyükşehir belediyesi sayısı Türkiye genelinde 30 adettir. İl Özel İdareleri bu illerde kalkmış olup, sadece meclis üyesi seçimi yapılacaktır.

Büyükşehir hudutlarındaki bir ilçeden örnek verirsek, Türkiye'nin en büyük ilçesi olan Ankara/Keçiören'deki meclis dağılım şeklinde izah etmeye çalışalım. Ankara/Keçiören İlçesinin nüfusunun 840.809 olması nedeniyle meclis üyesi adedi 45'tir. 45 kişinin beşte biri 9'dur. Yani Ankara/Keçiören İlçesi Büyükşehirde doğal üye olan belediye başkanı ile 10 kişi olarak temsil edilecektir.

Ankara/Keçiören'de 5 kontenjan meclis üyesi ve 40 meclis üyesi olduğundan; kontenjan meclis üyeleri arasından birinci olan Meclis Üyesi de otomatik olarak büyükşehir meclis üyesidir, geri kalan 8 kişi ise siyasi partilerin çıkarmış olduğu meclis üyesi sayılarına göre nisbi sisteme göre hesaplanır. Bu meclis üyeleri, hem Ankara/Keçiören Meclis Üyesi hem de Büyükşehir Belediyesi Meclis Üyesidir.

Mahalli İdareler Genel Seçimlerinin hayırlara vesile olması dileğiyle...